

1 Ciężar dowodu

Aby prawo zostało uznane przed sądem, konieczne jest udowodnienie podnoszonych twierdzeń. Oznacza to konieczność dokonania czynności procesowej, której etapy i harmonogram są uregulowane.

Strony postępowania muszą udowodnić fakty, na które się powołują i na których opierają swoje twierdzenia. W związku z tym powód musi udowodnić fakty przedstawione w pozwie, natomiast pozwany musi być w stanie udowodnić fakty, które zapobiegają skutkom prawnym faktów przedstawionych w pozwie bądź je unieważniają lub osłabiają.

Strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi negatywne skutki braku dowodu. W związku z tym jeżeli przed wydaniem wyroku lub postanowienia strona nie udowodni faktów, na które się powołuje, sąd oddali jej twierdzenia. Aby ustalić, która strona poniesie skutki nieudowodnienia określonego faktu, sąd uwzględni łatwość, z jaką każda ze stron może udowodnić ten fakt.

Istotne jest, aby każdy, kto chce dochodzić swoich praw w sądzie, przeanalizował najpierw szanse na udowodnienie swoich twierdzeń, tak aby uniknąć marnotrawstwa czasu i pieniędzy (koszty sądowe) w sytuacji, gdyby nie było to możliwe. W tym celu należy posiadać pewną wiedzę, nawet bardzo ogólną i podstawową, na temat zasad regulujących etap dowodowy postępowania.

1.1 Jakie zasady obowiązują w odniesieniu do ciężaru dowodu?

Etap dowodowy postępowania jest uregulowany w prawie hiszpańskim w tomie II tytułu I rozdziały V i VI (art. 281 i 386) kodeksu postępowania cywilnego (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) (ustawa nr 1/2000 z dnia 7 stycznia 2000 r.). Kodeks postępowania cywilnego zawiera ogólne uwagi na temat dowodów w sekcji XI wprowadzenia (technicznie nazywanej „preambułą” (*exposición de motivos*)), które mogą być interesujące dla każdego, kto chce się dowiedzieć, w jaki sposób ustawodawca hiszpański postrzega etap dowodowy postępowania.

W niektórych postępowaniach istnieją szczególne zasady przeprowadzania dowodów, które stanowią odstępstwo od przepisów ogólnych i dotyczą m.in. postępowań z udziałem małoletnich lub rodzin. Dowód można przeprowadzić również w sądzie drugiej instancji (*Juzgado de Segunda Instancia*). Ma to miejsce zwykle w przypadku, gdy nie można przeprowadzić dowodu w sądzie pierwszej instancji (*Juzgado de Primera Instancia*) z przyczyn niezależnych od wnioskodawcy.

1.2 Czy obowiązują zasady, które wyłączają konieczność dowodzenia niektórych faktów? W jakich przypadkach? Czy możliwe jest przedstawienie dowodu w celu obalenia szczególnego domniemania prawnego?

Tradycyjnie na poziomie teoretycznym rozróżnia się dowód dotyczący faktów i dowód dotyczący prawa, chociaż w praktyce prawa nie trzeba udowadniać, ponieważ sąd je zna. Wyjątkiem jest prawo obce, które może wymagać udowodnienia. Dowód dotyczący prawa obcego reguluje ustawa o międzynarodowej współpracy prawnej w sprawach cywilnych (*Ley de cooperación jurídica internacional en materia civil*), zgodnie z którą sąd może zażądać przedstawienia sprawozdań na temat kwestii z zakresu prawa obcego, zazwyczaj za pośrednictwem hiszpańskiego organu centralnego. Jeżeli prawo obce nie zostanie udowodnione, zastosowane może zostać prawo hiszpańskie, jednak sąd korzysta z tej możliwości wyłącznie w drodze wyjątku.

Nie wymagają dowodu fakty całkowicie i powszechnie znane lub przyznane przez strony, chyba że przedmiot postępowania pozostaje poza kontrolą stron, jak w przypadku postępowania dotyczącego zdolności osób do czynności prawnych, pochodzenia dziecka, małżeństwa i małoletnich.

Domniemania ustanowione przez prawo zwalniają stronę z nich korzystającą z konieczności udowodnienia domniemanego faktu. W razie istnienia domniemań dowody przeciwne są dopuszczone, chyba że jest to wyraźnie zabronione przez prawo. Domniemania prawne obejmują domniemanie współwłasności majątku nabytego osobno lub wspólnie przez małżonków po zawarciu małżeństwa, chyba że można udowodnić, że dane składniki majątku należą wyłącznie do jednego z małżonków, domniemanie, że małżonkowie mieszkają razem, oraz domniemanie, że zaginiony żył do czasu uznania go za zmarłego.

Ogólnie rzecz biorąc, brak odpowiedzi pozwanego na pozew i jego niestawiennictwo nie zwalniają pozwanego z ciężaru udowodnienia faktów na poparcie jego twierdzeń. Istnieją jednak wyjątki, w których w wyniku braku sprzeciwu ze strony pozwanego sąd wydaje orzeczenie na korzyść powoda. Dotyczy to np. postępowania w sprawie drobnych roszczeń i postępowania w sprawie eksmisji z powodu braku płatności.

1.3 Do jakiego stopnia sąd musi być przekonany o fakcie, aby oprzeć orzeczenie na istnieniu tego faktu?

Strony muszą udowodnić fakty, na jakie powołują się w swoich pozwach i odpowiedziach na pozew, zaś sąd musi ocenić te fakty w świetle okoliczności danej sprawy, mając na względzie wszystkie przeprowadzone dowody i ich charakter (np. dokument urzędowy nie ma takiej samej wartości dowodowej jak zeznanie jednej ze stron). W orzeczeniu sąd musi przedstawić ocenę dowodów i przyczyny, na których opiera swoje wnioski. Poza dowodami bezpośrednimi istnieją również dowody pośrednie, które oznaczają, że po przyznaniu lub pełnym udowodnieniu jednego faktu sąd może uznać, że inny fakt również jest prawdziwy, jeżeli istnieje między nimi ścisły i bezpośredni związek. W swoim orzeczeniu sąd musi wskazać logikę, którą się kierował, ustalając związek między faktem udowodnionym a faktem domniemanym.

2 Postępowanie dowodowe

2.1 Czy dowód przeprowadza się zawsze na podstawie wniosku strony czy sędzia w niektórych przypadkach może również przeprowadzić dowód z urzędu?

Zgodnie z zasadą dyspozycyjności (*principio dispositivo*), mającą zastosowanie do postępowań cywilnych, strony muszą przedstawić przed sądem dowody, na które chcą się powołać w postępowaniu. Sąd może jednak z urzędu postanowić, że niektóre dowody można przeprowadzić wyłącznie w przypadkach określonych w prawie. W związku z tym jeżeli na posiedzeniu wstępnym w postępowaniu zwykłym sąd uzna, że dowody przedstawione przez strony są niewystarczające, aby wyjaśnić sporne fakty, może pouczyć o tym strony, a także może wskazać dowody, które strony mogą przedstawić na poparcie danego faktu.

W postępowaniu dotyczącym zdolności osób do czynności prawnych, pochodzenia dziecka, małżeństwa i małoletnich sąd może – bez względu na dowody wnioskowane przez strony lub prokuraturę – przeprowadzić każdy dowód, który uważa za niezbędny do wydania orzeczenia w sprawie, w zależności od rodzaju danego postępowania.

2.2 Co się dzieje po przyjęciu wniosku dotyczącego przeprowadzenia dowodu?

W postępowaniu uproszczonym (*juicio verbal*) (w przypadku roszczeń o wartości do 6000 EUR) sąd, po otrzymaniu wniosku dowodowego i dopuszczeniu dowodów, przystępuje do przeprowadzania dowodu na rozprawie.

W postępowaniu zwykłym (w przypadku roszczeń o wartości powyżej 6000 EUR), po dopuszczeniu dowodów na posiedzeniu wstępnym (na którym rozstrzyga się również kwestie procesowe) sąd wyznacza datę posiedzenia i do tego czasu przeprowadzenie dowodów zostaje odroczone. Sąd wzywa do stawienia się: strony wezwane w celu złożenia zeznań, świadków, których obecności strony nie mogą zapewnić, i biegłych, jeżeli strony chcą uzyskać wyjaśnienie dotyczące sporządzonych opinii; ponadto sąd kieruje wezwania do instytucji przechowujących dokumenty, których strony nie mogły załączyć do pozwu lub odpowiedzi na pozew, jeżeli strony wskazały archiwa, w których znajdują się dokumenty. Wszelkie dowody, których nie trzeba przeprowadzać na rozprawie (np. oględziny), przeprowadza się przed rozprawą. Jeżeli jedynymi dowodami dopuszczonymi na posiedzeniu wstępnym są dokumenty i jeżeli nie złożono wobec nich sprzeciwu lub jeżeli przedstawia się opinię biegłego, a żadna strona nie wniosła o obecność biegłego na posiedzeniu wstępnym, sąd wyda orzeczenie po posiedzeniu wstępnym, bez konieczności wyznaczenia terminu posiedzenia.

Co do zasady, dowody przeprowadza ten sam sędzia lub sąd, który rozpatruje sprawę, nawet jeżeli świadek nie ma miejsca pobytu w jego okręgu i musi odbyć podróż do siedziby sądu w dniu, w którym ma stawić się przed sądem (świadek ma jednak prawo ubiegać się o odszkodowanie od strony, która wniosła o jego przesłuchanie, zgodnie z ustaleniami sekretarza sądowego i bez uszczerbku dla późniejszego prawa tej strony do dochodzenia odszkodowania od strony przeciwnej, jeżeli sąd zarządzi pokrycie kosztów sądowych przez tę stronę przeciwną). W wyjątkowych przypadkach, np. jeżeli odległość do przebycia jest znaczna, można wnieść o pomoc prawną w celu złożenia zeznań w sądzie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania świadka. W takim przypadku do tego sądu kieruje się wniosek o pomoc prawną (na szczeblu krajowym) lub korzysta się z mechanizmu ustanowionego w przepisach w zakresie międzynarodowej współpracy sądowej, w zależności od tego, gdzie mają być złożone zeznania. Jeżeli stosuje się wyżej wymieniony mechanizm, strony muszą przekazać na piśmie pytania, które mają zostać zadane. Coraz częściej stosuje się wideokonferencje – w takich przypadkach nie trzeba wcześniej przygotować pytań. Wystarczy wnieść o przeprowadzenie wideokonferencji do sądu właściwego dla miejsca, w którym ma ona zostać przeprowadzona.

2.3 W jakich przypadkach sąd odrzuci wniosek dowodowy strony?

Nie zostaną dopuszczone dowody dotyczące faktów bezspornych, dowody, które nie mają znaczenia dla sprawy, lub dowody, które zgodnie z określonymi racjonalnymi zasadami i kryteriami nie przyczynią się do wyjaśnienia spornych faktów. W żadnym wypadku sąd nie dopuści dowodów uzyskanych w sposób niezgodny z prawem, sprzecznych z prawami podstawowymi lub w przypadku których uzyskania potrzebna jest pomoc sądu, a są to dokumenty dostępne dla stron.

Co do zasady dowody należy przedstawić na rozprawie w postępowaniu uproszczonym lub na posiedzeniu wstępnym. Dowody przedstawione po terminie nie zostaną dopuszczone.

W postępowaniu dotyczącym zdolności do czynności prawnych, spraw rodzinnych i małoletnich po złożeniu pozwu i odpowiedzi na pozew można przedstawić nowe fakty; można to uczynić również w sądzie drugiej instancji w przypadku wniesienia apelacji od wyroku lub odpowiedzi na apelację.

W takich przypadkach można przedstawić nowe dowody, pod warunkiem że nie rozpoczął się jeszcze bieg terminu na wydanie wyroku. W innych postępowaniach, jeżeli upłynął okres na przedstawianie twierdzeń i pojawił się nowy istotny fakt, strony mogą zgłosić ten fakt sądowi na piśmie, a także wnieść o przeprowadzenie dowodu, jeżeli strona przeciwna nie uzna tego faktu.

2.4 Jakie wyróżnia się środki dowodowe?

W postępowaniu sądowym można stosować następujące środki dowodowe: przesłuchanie stron; dokumenty urzędowe; dokumenty prywatne; opinie biegłych; oględziny przeprowadzane przez sąd; zeznania świadków; środki służące do odtwarzania mowy, dźwięków i obrazu, urządzenia umożliwiające przechowywanie, odzyskiwanie i odtwarzanie mowy lub pisma, danych, liczb i działań matematycznych przeprowadzanych w celach rachunkowości lub innych celach, które mają znaczenie dla postępowania.

2.5 Jakie metody stosuje się w celu uzyskania dowodów ze świadków i czym się one różnią od środków uzyskiwania dowodów z biegłych? Jakie obowiązują zasady w odniesieniu do składania dowodów pisemnych i ekspertyz/opinii biegłych?

ZEZNANIA ŚWIADKÓW: w pozwie lub odpowiedzi na pozew nie trzeba wymieniać świadków, ponieważ w postępowaniu uproszczonym każda strona musi stawić się w wyznaczonym dniu wraz z osobami, które mają zeznawać na rozprawie. Strony muszą wystąpić do sądu o wezwanie świadków, których obecności nie były w stanie zapewnić, i nakazanie im stawienia się przed sądem w terminie trzech dni od otrzymania wezwania. W postępowaniu zwykłym świadków identyfikuje się na posiedzeniu wstępnym, na którym poza kwestiami procesowymi ustalane są sporne fakty oraz przedstawiane są i dopuszczane dowody na ich poparcie.

Zeznania świadków zawsze składane są ustnie w dniu posiedzenia (podobnie jest w przypadku wyjaśnień biegłych, które uważa się za konieczne). Od tej zasady przesłuchiwanie świadków istnieje jednak jeden wyjątek: gdy konieczne jest przesłuchanie osób prawnych lub podmiotów publicznych w sprawie faktów istotnych dla sprawy, ale nie trzeba przeprowadzać indywidualnych przesłuchań osób fizycznych. Wówczas zamiast ustnego zeznania podmiot otrzymuje wykaz pytań, na które strony chciałyby otrzymać odpowiedzi i które sędzia uważa za istotne. Odpowiedź udzielana jest na piśmie.

OPINIE BIEGŁYCH: biegli zawsze wydają swoje opinie na piśmie. Po przedstawieniu opinii i zapoznaniu się z opinią drugiej strony – strony muszą postanowić, czy jest konieczne, aby biegły stawił się na rozprawie w celu udzielenia niezbędnych wyjaśnień.

Jeżeli strony chcą powołać się na dowód z opinii biegłego, muszą do swojego pozwu lub odpowiedzi na pozew załączyć opinię biegłego, na której opierają swoje twierdzenia, chyba że nie jest to możliwe – wówczas strony muszą wskazać, z jakich opinii zamierzają skorzystać. Ponadto strony muszą przedstawić opinie jak najszybciej, a w każdym razie na pięć dni przed rozpoczęciem posiedzenia wstępnego w postępowaniu zwykłym lub pięć dni przed rozprawą w przypadku postępowania uproszczonego. Strony mogą jednak wnieść o wyznaczenie biegłego sądowego w momencie składania pozwu lub odpowiedzi na pozew – wówczas opinia zostanie przygotowana w późniejszym terminie (zazwyczaj w okresie między posiedzeniem wstępnym a rozprawą, jednak z wystarczającym wyprzedzeniem, tak aby strony mogły się z nią zapoznać przed rozprawą).

Istnieje również osoba pełniąca funkcję świadka-biegłego (*testigo-perito*), tj. świadek, który jest w stanie przedstawić informacje dotyczące kwestii technicznych związanych z postępowaniem. Zwykle świadkowi-biegłemu przygotowują sprawozdania składane wraz z pozwem lub odpowiedzią na pozew jako dowód z dokumentu, a nie jako dowód z opinii biegłego.

2.6 Czy istnieją silniejsze i słabsze środki dowodowe?

Tak. Dokumenty urzędowe w pełni potwierdzają fakt, czyn lub sytuację, które w nich opisano, a także datę sporządzenia dokumentów oraz tożsamość notariuszy i osób, które uczestniczyły w ich sporządzeniu. Jeżeli kwestionowana jest prawdziwość dokumentu urzędowego, sprawdza się go i porównuje z oryginałem, bez względu na to, gdzie on się znajduje. Nie naruszając powyższego, pełny dowód prawny stanowią również poniższe dokumenty, w przypadku których nie ma konieczności sprawdzania lub porównywania ich z innymi dokumentami, chyba że istnieje dowód przeciwny lub jeżeli jest możliwe porównanie pisma odręcznego: stare dokumenty urzędowe, w odniesieniu do których nie ma protokołów notarialnych, i wszelkie dokumenty urzędowe, których oryginały zaginęły lub w odniesieniu do których nie istnieją żadne rejestry, co uniemożliwia sprawdzenie lub porównanie.

Prywatne dokumenty również stanowią pełny dowód w postępowaniu, chyba że są one kwestionowane przez stronę, na której niekorzyść przemawiają.

Jeżeli kwestionuje się dokument prywatny, strona, która przedstawiła ten dokument, może wnieść o porównanie go z odręcznie napisanym dokumentem lub innym środkiem dowodowym, który można zastosować w celu sprawdzenia autentyczności dokumentu. Jeżeli nie można dowieść autentyczności dokumentu prywatnego, zostanie przeprowadzona ocena zgodnie z zasadami rozsądnego krytycyzmu, które mają zastosowanie również w ocenie pozostałych

przeprowadzanych dowodów. Jeżeli dokument, którego autentyczność została zakwestionowana, okaże się autentyczny, strona, która zakwestionowała ten dokument, może otrzymać nakaz nie tylko pokrycia poniesionych w związku z tym kosztów, ale także zapłacenia grzywny.

Ponadto jeżeli pozostałe dowody nie wskazują inaczej, sąd uzna za prawdziwe wszystkie fakty, które strona uznała w oświadczeniach stron, pod warunkiem że strona ta osobiście uczestniczyła w tych faktach i jeżeli ich przyznanie przemawia w całości na niekorzyść tej strony.

2.7 Czy udowodnienie określonych faktów wymaga oznaczonych środków dowodowych?

Co do zasady nie istnieje przepis, który wskazywałby, jakie dowody należy wykorzystać w celu udowodnienia określonych faktów, ale logika wskazuje, że np. w przypadku roszczenia pieniężnego wynikającego ze stosunków handlowych między stronami istnienie lub uregulowanie długu ustala się przede wszystkim na podstawie dowodów z dokumentów. Opinie biegłych są wymagane, jeżeli do oceny faktów lub okoliczności, które są istotne dla sprawy, lub do uzyskania większej pewności na ich temat niezbędna jest wiedza naukowa, artystyczna, techniczna lub praktyczna.

2.8 Czy świadkowie są zobowiązani przepisami prawa do zeznawania?

Wezwani świadkowie mają obowiązek stawienia się na rozprawie lub posiedzeniu, na które zostali wezwani. Niedopełnienie tego obowiązku podlega karze grzywny w wysokości 180–600 EUR, nałożonej po upływie terminu pięciu dni, w którym świadkowie ci mogą zostać przesłuchani. W razie powtórnego niestawiennictwa świadka kara nie ogranicza się już tylko do grzywny – zachowanie świadka może zostać uznane za obrazę sądu, o czym świadkowie są pouczeni na początku postępowania.

2.9 W jakich przypadkach mogą odmówić składania zeznań?

Ogólna zasada, zgodnie z którą świadkowie mają obowiązek zeznawać, nie ma zastosowania do świadków, którzy ze względu na swój status lub zawód muszą zachować w tajemnicy fakty, co do których mają być przesłuchiwanymi. W takim przypadku świadkowie ci muszą wskazać tę okoliczność i ją uzasadnić, zaś sąd, uwzględniając przyczyny odmowy złożenia zeznań, orzeknie w sprawie dalszego przesłuchania tych świadków i może ich zwolnić z obowiązku odpowiadania na zadane pytania. Zwolnienie świadka z obowiązku odpowiadania na pytania musi zostać odnotowane w protokole.

Jeżeli świadek twierdzi, że fakty, co do których ma zeznawać, dotyczą kwestii prawnie uznanej lub sklasyfikowanej jako poufna, sąd – jeżeli uzna to za konieczne ze względu na interes wymiaru sprawiedliwości – zwróci się z urzędu do właściwego organu o wydanie dokumentu urzędowego potwierdzającego to twierdzenie. Jeżeli sąd stwierdzi, że twierdzenie dotyczące poufności jest zasadne, zarządzi włączenie dokumentu do akt sprawy, wskazując wyraźnie na kwestie objęte tajemnicą służbową.

Ponadto przed złożeniem zeznań sąd musi odebrać od świadków dane dotyczące ich stosunku do postępowania (pokrewieństwo lub przyjaźń ze stronami lub wrogość w stosunku do nich, interes osobisty w sprawie itd.); na podstawie udzielonych odpowiedzi strony mogą przedstawić sądowi uwagi co do bezstronności świadków.

2.10 Czy osoba, która odmawia złożenia zeznań, może być ukarana lub zmuszona do zeznawania?

Wezwani świadkowie mają obowiązek stawić się przed sądem i złożyć przyrzeczenie, że będą mówić prawdę. Sąd poucza świadków o karach przewidzianych za składanie fałszywych zeznań w postępowaniu cywilnym. Świadkowie mają obowiązek składać zeznania w sposób określony w art. 366 kodeksu postępowania cywilnego. Jeżeli świadek odmówi składania zeznań, może to zostać uznane za obrazę sądu, która podlega karze grzywny lub, w zależności od jej wagi, może stanowić przestępstwo.

2.11 Czy przewiduje się, że od niektórych osób nie można uzyskać dowodów?

Każdy może być świadkiem, z wyjątkiem osób trwale niezdolnych do rozumowania lub osób pozbawionych określonych zmysłów (wzroku, słuchu itd.) w odniesieniu do faktów, o których mogłyby się dowiedzieć wyłącznie na podstawie tych zmysłów.

Małoletni poniżej 14. roku życia mogą zeznawać jako świadkowie, jeżeli sąd uzna, że posiadają stopień dojrzałości niezbędny do poznania i stwierdzenia prawdy.

Zgodnie z prawem hiszpańskim pojęcie „świadka” tradycyjnie odnosi się do osób fizycznych, ale na świadków można również powołać przedstawicieli osób prawnych, aby przedstawili oni informacje na temat faktów, które znają ze względu na zajmowane stanowisko. Jak już wspomniano, w przypadku osób prawnych i podmiotów publicznych wyraźnie przewidziano możliwość przekazania sądowi informacji na piśmie (art. 381 kodeksu postępowania cywilnego).

2.12 Jaką rolę odgrywa sędzia i strony w przesłuchaniu świadka? W jakich warunkach można przesłuchać świadka w trybie wideokonferencji lub za pośrednictwem innych środków technicznych?

Pytania dopuszczone przez sąd są zadawane bezpośrednio przez pełnomocników stron, rozpoczynając od strony, która powołała świadka. Po uzyskaniu odpowiedzi na pytania zadane przez pełnomocnika strony, która powołała świadka, pełnomocnicy pozostałych stron mogą zadawać świadkowi kolejne pytania, które ich zdaniem pomogą w wyjaśnieniu faktów. Aby uzyskać wyjaśnienia i dodatkowe informacje, sędzia również może zadawać świadkowi pytania.

Sąd może z urzędu lub na wniosek jednej ze stron zezwolić na konfrontację świadka, który złożył zeznanie istotnie przeciwne do zeznania innego świadka lub którejś ze stron przesłuchiwanymi wcześniej, z tym świadkiem lub stroną.

Na wniosek i pod warunkiem uzyskania zgody sądu świadek może być przesłuchiwany w trybie wideokonferencji. Sąd uwzględni taki wniosek wówczas, gdy wideokonferencja jest najwłaściwszym i najbardziej proporcjonalnym sposobem przeprowadzenia dowodu ze względu na okoliczności (tj. przede wszystkim ze względu na odległość między miejscem zamieszkania świadka a siedzibą sądu), zawsze z zachowaniem zasady kontrydiktoryjności i prawa stron do obrony.

3 Ocena dowodów

Jest to czynność, poprzez którą sąd określa ogólną przydatność materiału dowodowego zgodnie z zasadami rozsądnego krytycyzmu. Jak wskazano jednak powyżej, istnieją pewne rodzaje dowodów, których wartość dowodową określono w prawie, np. dokumenty urzędowe i prywatne oraz – w niektórych przypadkach – zeznania świadków.

3.1 Czy istnieją ograniczenia nałożone na sąd dotyczące uwzględniania przez sąd w orzeczeniu dowodów, które zostały zebrane przez stronę niezgodnie z prawem?

Dowody, które uzyskano niezgodnie z prawem, nie mogą zostać dopuszczone. Podobnie nie wywołują skutków dowody, które uzyskano bezpośrednio lub pośrednio z naruszeniem podstawowych praw lub wolności. W związku z tym sąd nie bierze tych dowodów pod uwagę przy wydawaniu orzeczenia.

Jeżeli jedna ze stron uważa, że dopuszczone dowody zostały uzyskane lub ujawnione z naruszeniem praw podstawowych, musi ona niezwłocznie je zakwestionować i – w stosownych przypadkach – powiadomić o tym pozostałe strony. Następnie sąd orzeknie w sprawie legalności tych dowodów.

Jeżeli sąd uzna, że dowód uzyskano z naruszeniem prawa podstawowego, odrzuci taki dowód z urzędu.

Sąd rozstrzyga tę kwestię, którą może również podnieść z urzędu, w toku postępowania lub – w przypadku postępowania uproszczonego – na początku rozprawy, przed rozpoczęciem przeprowadzania dowodów.

3.2 Czy moje oświadczenie, jako strony w sprawie, uznaje się za dowód?

Jeżeli jedna ze stron zostanie wezwana do złożenia zeznań przez drugą stronę, ocena wartości dowodowej jej zeznań zależy od treści udzielonych odpowiedzi. W związku z tym jeżeli pozostałe dowody nie wskazują inaczej, sąd uzna za prawdziwe wszystkie fakty, które strona uznała, pod warunkiem że strona ta osobiście uczestniczyła w tych faktach i jeżeli ich przyznanie przemawia w całości na niekorzyść tej strony. We wszystkich innych przypadkach sąd oceni treść zeznania zgodnie z zasadami rozsądnego krytycyzmu.

Sąd może również uznać za prawdziwe fakty dotyczące spraw osobistych stron, jeżeli nie stawia się one w celu złożenia zeznań lub stawia się, ale odmówią składania zeznań lub będą udzielać wymijających odpowiedzi, pod warunkiem że fakty, w których przesłuchiwana strona osobiście uczestniczyła, i uznanie ich za prawdziwe przemawiałyby w całości lub częściowo na niekorzyść tej strony. Ponadto każda strona, która nie stawia się przed sądem, podlega karze grzywny w wysokości 180–600 EUR.

Ostatnia aktualizacja: 30/10/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.